

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง คำนีความสุขของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1.1. แนวคิดเกี่ยวกับความสุข

2.1.2. แนวคิดองค์กรแห่งความสุข

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสุข

ในบทความเรื่อง เครื่องชี้วัดการติดตามประเมินผล แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 กล่าวไว้ว่า ประชาชนมีความต้องการรายได้ เพราะเหตุว่ารายได้ทำให้สามารถเป็นเจ้าของสินค้าและบริการต่างๆที่ต้องการบริโภคได้ ยิ่งมีรายได้มากก็ยิ่งแสวงหาสินค้าและบริการได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการต่างๆย่อมเป็นเครื่องมือ หรือปัจจัยที่ทำให้คนสามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ แต่ก็ต้องถือว่ารายได้ดังกล่าวเป็นเพียงเครื่องมือที่จะนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาเท่านั้น ฉะนั้น “ความอยู่ดีมีสุข” ต้องพิจารณาในขอบเขตของความสำเร็จของแต่ละปัจเจกบุคคล ไม่ใช่เพียงแค่การพิจารณา “เครื่องมือ” ที่ประชาชนเป็นเจ้าของ และใช้ไปสู่จุดหมายปลายทางเท่านั้น เช่น มาตรฐานการดำรงชีวิต ไม่ใช่เป็นเรื่องของการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการ แต่เป็นเรื่องของการดำรงชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ศาสตราจารย์เซน ได้พัฒนาความคิดเกี่ยวกับ “ภารกิจ” และ “สมรรถภาพ” เพื่ออธิบายความอยู่ดีมีสุข โดยให้ “ภารกิจ” หมายถึง ความสำเร็จ และ “สมรรถภาพ” หมายถึง ความสามารถที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ “ภารกิจ” เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับทางเลือกดำเนินชีวิตของแต่ละปัจเจกบุคคล ในขณะที่ “สมรรถภาพ” เกี่ยวข้องกับทางเลือกหรืออิสรภาพที่บุคคลสามารถเลือกหาในการดำรงชีวิตกับหรือแสวงหาความสำเร็จในชีวิต ตัวอย่างเช่น ในกรณีประเทศหนึ่งได้ประสบความสำเร็จในเรื่องของการลดอัตราการตายของประชากรลงมากจนมีผลให้รายได้ต่อหัวของประชากรลดลง ด้วยเหตุที่มีจำนวนของประชากรเพิ่มขึ้นซึ่งเกิดจากอัตราการตายที่ลดลง เราไม่สามารถระบุได้ว่า มาตรฐานการ

ดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศดังกล่าวดีขึ้นหรือเลวลง เราคงจะไม่ได้คำตอบในประเด็นนี้ชัดเจน กล่าวคือ ระบุว่ารายได้ต่อหัวที่ลดลงส่งผลให้ประเทศนั้นยากจนลง แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าประเทศนั้นได้มีการพัฒนาอายุขัยเฉลี่ยของประชาชนให้ยาวนานขึ้น ตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างรายได้และขีดความสามารถของประชาชน

อันสามารถนำไปสู่ความสุขอันสูงสุดของสังคมได้ด้วยกลไกของตลาด (Invisible Hand) นั่นเอง แต่ในความเป็นจริงแล้วความสุขที่ได้มานั้น มีปัจจัยที่มากกว่าเงินและเสรีภาพในการเลือกที่มีผลต่อความสุขของบุคคล ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ที่ควรคำนึงถึงเช่นกัน เช่น ความต้องการของคนที่ไม่คงที่ จากการเปรียบเทียบกับคนอื่นคนต้องการความมั่นคงในงาน ในครอบครัว และในสภาพแวดล้อมของสังคม ตลอดจนคนต้องการที่จะไวใจผู้อื่นลดน้อยลง สาเหตุหนึ่งจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากขึ้น นอกจากนี้ นภค กรรณิกา และคณะ (2550) ได้ให้คำนิยามของความสุขของประชาชนทั้งประเทศว่า เป็นการประเมินภาพรวมของชีวิตประชาชนทั้งประเทศที่ประกอบไปด้วย การอยู่เย็นเป็นสุข (Well-being) ความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) คุณภาพชีวิต (Quality of Life) และการพบกันระหว่างความคาดหวังความต้องการกับความเป็นจริง (Self Actualization) สำหรับคำนิยามความสุข (Happiness) ในงานวิจัยชิ้นนี้คือ ระดับความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดีหรือความรู้สึกในเชิงบวก เช่น ความสนุกสนาน เป็นต้น และมีความหมายตรงข้ามกับ ความไม่สุข (Unhappiness) นั่นเอง

สำหรับ กรมสุขภาพจิต กล่าวว่า ปัจจัยหลายอย่างทั้งจากปัจจัยภายนอกและภายในตัวบุคคล มีผลต่อความสุขของตัวบุคคล ซึ่งความสุขของคนนั้นมีปัจจัยมากกว่าเรื่องเงินและเสรีภาพ กับความจริงในเรื่องของความสุข 12 ประการ ดังนี้

- 1) ความสุขเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถาม การวัดกระแสคลื่นไฟฟ้าในสมอง เป็นต้น
- 2) การแสวงหาความสุขเป็นธรรมชาติของมนุษย์ โดยมนุษย์เองนั้นจะหาวิธีสร้างความสุขโดยเปรียบเทียบต้นทุนและผลที่จะได้รับจากวิธีต่างๆ
- 3) สังคมที่ดีที่สุดคือสังคมที่มีความสุขมากที่สุด ดังนั้นนโยบายสาธารณะควรมีเป้าหมายเพื่อสร้างความสุขและลดความทุกข์แก่สังคมให้มากที่สุด
- 4) สังคมจะไม่มีความสุขเพิ่มขึ้นยกเว้นคนในสังคมมีเป้าหมายร่วมกันว่าต้องการให้สังคมมี

ความสุขเพิ่มขึ้น เนื่องจากความสุขของคนขึ้นกับพฤติกรรมของผู้อื่นด้วย ถ้าทุกคนยอมรับเป้าหมายของความสุขในสังคม จึงจะสามารถร่วมกันจัดระบบสังคมให้เกิดประโยชน์สาธารณะขึ้นได้

4) สังคมจะไม่มีมีความสุขเพิ่มขึ้นยกเว้นคนในสังคมมีเป้าหมายร่วมกันว่าต้องการให้สังคมมีความสุขเพิ่มขึ้น เนื่องจากความสุขของคนขึ้นกับพฤติกรรมของผู้อื่นด้วย ถ้าทุกคนยอมรับเป้าหมายของความสุขในสังคม จึงจะสามารถร่วมกันจัดระบบสังคมให้เกิดประโยชน์สาธารณะขึ้นได้

5) มีเพื่อน มีครอบครัว มีงานทำ เป็นความสุขที่นอกเหนือจากเรื่องเงิน ดังนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไม่ใช่เป็นเพียงกระบวนการสู่เป้าหมายแต่เป็นสิ่งที่สร้างความสุขให้ตัวบุคคลด้วย

6) ความเชื่อถือในศาสนา นโยบายที่สามารถส่งเสริมความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก นโยบายดังกล่าวได้แก่ การให้การศึกษาด้านจริยธรรม การสร้างครอบครัว ชุมชน และที่ทำงานที่อบอุ่นมั่นคง นอกจากนั้นต้องคำนึงถึงผลดีและผลเสียของการปรับสภาพการทำงานให้มีความยืดหยุ่น และเปลี่ยนแปลง (Flexibility and Change) เทียบกับความคงที่และแน่นอน (Inflexibility and Predictability) ให้ดี โดยเฉพาะการนำมาใช้กับภาครัฐ เนื่องจากคนจะมีความสุขและความภูมิใจในงานของคนนั้น มักมาจากการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการทำงาน (Satisfaction of Professional Norm) การตั้งเป้าหมายและดึงดูดใจให้ทำงานและวิธีการแบบ Pay for Performance อาจทำให้แรงจูงใจเดิมลดลงและไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดของการเพิ่มการปฏิรูปของภาครัฐ

7) คนมีความทุกข์กับสิ่งที่สูญเสียไปง่ายกว่าการคิดถึงสิ่งที่ได้มาใหม่ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ด้วย เพราะคนมีความยึดติดกับสถานภาพปัจจุบัน นอกจากนั้นคนชอบสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย ดังนั้นการเคลื่อนย้ายแรงงาน และถิ่นฐานอาจทำให้ประสิทธิภาพของประเทศมากขึ้นแต่คนมีความสุขน้อยลง เพราะข้อเท็จจริงที่ชี้ว่าความปลอดภัยในสังคมและสุขภาพจิตจะด้อยลงในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง

8) คนที่ใส่ใจกับสถานะทางสังคมอย่างยิ่งจะเป็นคนคนที่มีธรรมชาติที่ต้องการจะดีกว่าคนอื่น นี่คือสาเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมไม่ได้มีความสุขเพิ่มขึ้นถึงแม้จะมีความก้าวหน้าในการพัฒนาไปมาก เมื่อมีคนรู้สึกดีขึ้นก็จะมีคนอื่นที่รู้สึกแย่ลงโดยเปรียบเทียบ การที่คนทำงานเพิ่มขึ้นมี รายได้เพิ่มขึ้นก็ทำให้คนอื่นมีความทุกข์มากขึ้น และนโยบายสำคัญที่จะช่วยลดปัญหานี้มี 2 เรื่อง คือ

8.1) ภาษีจะช่วยบรรเทาการแข่งขันอย่างไม่หยุดหย่อนได้ และอาจเป็นสิ่งที่ดีที่คนจะลดการทำงานลง ถ้าสังคมโดยรวมจะมีความสุขมากขึ้น

8.2) การศึกษา จำเป็นต้องสอนเยาวชนให้มีค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องของสถานะทางสังคม และปลูกฝังให้มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

9) บุคคลจะมีการปรับตัวกับสิ่งใหม่อยู่เสมอ เมื่อได้สิ่งที่ดีขึ้นแล้วระยะหนึ่งก็จะรู้สึกเคยชิน ดังเช่นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจึงไม่ทำให้คนรู้สึกมีความสุขยาวนาน รายได้ในปีต่อไปจะต้องเพิ่มขึ้นมากกว่าที่เคยได้รับ บุคคลจึงจะรู้สึกมีความสุข คนจึงเสพติดการหาเงินเช่นเดียวกับเสพติดบุหรี่ ดังนั้นภาษีจึงเป็นเครื่องมือที่สามารถลดพฤติกรรมทำงานหนักจนเกินไปที่เป็นผลเสียระยะยาว ต่อความสุขของบุคคลลงได้

10) คนที่ยังรวยยังมีความสุขกับเงินน้อยลง เงินจำนวนเท่ากันจะสร้างความสุขให้กับคนจนได้มากกว่าคนรวย ดังนั้นนโยบายลดช่องว่างของรายได้ระหว่างชนชั้นในสังคม และระหว่างประเทศ ร่ำรวยกับประเทศยากจน จะช่วยเพิ่มความสุขของสังคมโดยรวม

11) ความสุขขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของบุคคลมากกว่าปัจจัยภายนอก ระบบการศึกษาควรมุ่งเพิ่มปัจจัยภายในตัวบุคคล และการฝึกจิต เช่น การนั่งสมาธิ เป็นต้น

12) นโยบายสาธารณะมีผลต่อการลดความทุกข์ได้ง่ายกว่าการสร้างความสุข เนื่องจากของความทุกข์และการขจัดทุกข์มันเห็นได้ง่ายกว่า นโยบายสาธารณะจึงควรมุ่งไปที่กลุ่มคนที่มีความทุกข์ในสังคมมากกว่า

ในประเทศสหรัฐอเมริกา Gallup-Healthways ก็ได้จัดทำดัชนีการวัดระดับความอยู่ดีมีสุข (Well-being Index) ดังตารางที่ 1 ของประชากรที่อาศัยอยู่ภายในประเทศกว่า 50 รัฐ ทั้งความแตกต่างของชาติ สปีชีว์ ศาสนา ภาษา ฯลฯ กว่า 1,062,023 คน ตั้งแต่ปี มกราคม 2551 ถึง มกราคม 2554 ด้วยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และทางจดหมาย โดยข้อมูลที่ได้จะทำการถ่วงน้ำหนักรายวันเพื่อการชดเชยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ถูกเลือกกับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือก โดยแบ่งออกออกเป็น 5 ภูมิภาคของประเทศ 6 ตัวแปร ดังแสดงในตารางที่ 4 และพบว่าในด้านตัวแปรทุกตัวมีค่าเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เป็นอยู่เป็นบวก ยกเว้นด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (Work Environment) ที่มีอัตราการติดลบลดลงเท่ากับ 0.2 % ในเดือนมกราคม 2554 ที่ผ่านมามีตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ตัวแปรดัชนีมวลรวมความสุขระดับชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตัวแปร	เป้าหมาย
<p>วิวัฒนาการชีวิต (Life Evolution) มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต, มีการคืบหน้า หรือมีความทุกข์</p> <p>สุขภาพทางอารมณ์ (Emotional Health) มีการยิ้มหรือหัวเราะหรือไม่, ได้รับการรักษาด้วย ความเคารพ, มีความเพลิดเพลินความสุขกังวลเศร้า, มีความโกรธความเครียดหรือไม่, มีการเรียนรู้หรือ การทำบางสิ่งบางอย่าง หรือมีอาการซึมเศร้าหรือไม่</p> <p>สุขภาพกาย (Physical Health) วัดจากวันลาป่วยในเดือนที่ผ่านมา, ภาวะโรค ปัญหาสุขภาพที่ได้รับในทางของกิจกรรมปกติ, โรคอ้วน, หัวใจ, ไขข้อใหญ่, อาการปวดหัว เป็น คืบ</p> <p>พฤติกรรมสุขภาพ (Healthy Behavior) มีการสูบบุหรี่, รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ, การ บริโภคประจำสัปดาห์ของผักและผลไม้ความถี่การ ออกกำลังกายประจำสัปดาห์สภาพแวดล้อมในงาน</p>	<p>ดัชนีความอยู่ดีมีสุข “U.S. Well-being”</p>

ที่มา: Gallup-Healthways Well-Being Index Data, Gallup-Healthways Monthly U.S. Well-being

Report, 2011, www.well-being.com

ตารางที่ 2.1 ตัวแปรดัชนีมวลรวมความสุขระดับชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (ต่อ)

ตัวแปร	เป้าหมาย
<p>สภาพแวดล้อมในงาน (Work Environment)</p> <p>ความพึงพอใจในงาน ความสามารถในการใช้จุดแข็งหนึ่งของที่ทำงานรักษาผู้ดูแลผลประโยชน์ของตนเอง เช่น หัวหน้างานหรือผู้ร่วมงาน, หัวหน้างาน สร้างสภาพแวดล้อมการทำงานเปิดรับความคิดเห็นและไว้วางใจ</p> <p>การเข้าถึงปัจจัยแบบพื้นฐาน (Basic Access)</p> <p>ความพึงพอใจกับชุมชนหรือพื้นที่ที่เริ่มดีขึ้นสามารถเป็นที่พักอาศัย, มีน้ำสะอาด, ยา, สถานที่ที่ปลอดภัยเพื่อการออกกำลังกาย, ผลไม้ราคาไม่แพงและผัก วัสดุปลอดภัยเดินคนเดียวในเวลากลางคืน, เงินมากพอสำหรับอาหาร, เงินมากพอสำหรับการดูแลสุขภาพ เข้าเยี่ยมชมทันตแพทย์เมื่อเร็ว ๆ นี้เพื่อให้แพทย์, การเข้าถึงการประกันสุขภาพ</p>	<p>ดัชนีความอยู่ดีมีสุข</p> <p>“U.S. Well-being”</p>

ที่มา: Gallup-Healthways Well-Being Index Data, Gallup-Healthways Monthly U.S. Well-being Report, 2011, www.well-being.com.

สำหรับมาตรตัวชี้วัดความสุขในประเทศไทยแล้ว สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัด โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระดับภาค โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนและชุมชนในระดับภาคได้มีส่วนร่วมในการคิดและเสนอประเด็นที่มุ่งไปสู่ความสุข และภาคเหนือเองได้ทำการสรุปแต่ละประเด็นและปัญหาในตารางที่ 4 แสดงไว้ และเนื่องด้วย ความสำคัญทางด้านความอยู่ดีมีสุขแล้ว แผนพัฒนาฯ ได้บรรจุมาตรการองค์ประกอบไว้ในแต่ละแผน เพื่อผลลัพธ์ที่สูงสุดด้วยดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 สรุปประเด็นปัญหาและความอยู่ดีมีสุขในภาคเหนือ

ประเด็นความ“ อยู่ดีมีสุข”	
สาธารณสุขและโภชนาการ	อันตรายจากสารเคมีการเกษตร ยาเสพติด ยังบริโภคอาหาร สุกๆดิบๆ ขาดความรู้เรื่องยาแผนปัจจุบัน สถานีอนามัยอยู่ ไกลการบริการ โรคกระเพาะ
การศึกษา	สถานศึกษาอยู่ไกลจากชุมชน ขาดโอกาสในการศึกษา ระดับสูง ทุนการศึกษา
ชีวิตการทำงาน	กดราคาค่าแรง ตกงาน แรงงานพม่า
ความยากจนความไม่เท่าเทียมกันและ สวัสดิการ	ไม่มีที่จำหน่ายผลผลิต ราคาผลผลิตตกต่ำ ยังขาดความรู้ เรื่องเกษตรกรรม รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย ต้นทุนสูง ถูกกดราคา ไม่มีเงินออม
ชีวิตครอบครัว	ครอบครัวแตกแยก เยาวชนติดยา เล่นการพนัน แม่บ้านติด สุรา ครอบครัวแตกแยกจากการหางานทำ
สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	มีการใช้สารเคมีเกินขนาดในการเกษตร มีการตัดไม้ทำลาย ป่า น้ำสะอาดยังไม่ดีพอ ไม่มีการกำจัดขยะมูลฝอย การแย่ง ชิงทรัพยากร ไฟป่า ดินเสื่อมคุณภาพ ขยะ
ประชากร	อำนาจต่อรองกับพ่อค้า อำนาจในการรักษาทรัพยากรของ ชุมชน

ที่มา: รายงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเรื่อง "ความอยู่ดีมีสุข"สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,กันยายน 2542 หน้า 6

ในการติดตามประเมินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8-1 เป็นต้นมา และ
เพื่อสะท้อนแนวคิดการพัฒนาให้ไปสู่เป้าหมายความอยู่ดีมีสุข (Well-being) ของประชาชนที่
มุ่งมั่นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเป็นหลัก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ได้พัฒนาดัชนีชี้วัดขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของแผนพัฒนาฉบับที่ 8

และ 9 รวม 2 ดัชนีคือ “ดัชนีความอยู่ดีมีสุข” เพื่อใช้วัดผลกระทบหน่วยสุดท้ายของการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคนอย่างเป็นองค์รวม และ “ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ” ที่วัดความสามารถในการพึ่งตนเอง ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และการกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม (รายงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ: ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย, 2545:4) การประเมินผลความอยู่ดีมีสุขของคนไทยตามปรัชญาของแผนพัฒนาฉบับที่ 8 และ 9 ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนานั้น ได้ให้ความหมายตามแนวคิดที่แสดงถึงความหมายหรือความเข้าใจร่วมกันของสถานะความอยู่ดีมีสุขโดยรวมของคนไทย 7 ตัวชี้วัดไว้ว่า “ความอยู่ดีมีสุข หมายถึง การมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ มีงานทำที่ทั่วถึง มีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีพ มีครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ” โดยรายงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้นิยามของแต่ละตัวชี้วัดไว้ว่า

1) สุขภาพอนามัย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการแรกของความอยู่ดีมีสุข การมีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง ภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บอันเกิดจากการสร้างสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา รวมถึงการมีภาวะโภชนาการที่ดี การรู้จักป้องกันดูแลสุขภาพที่ดีของตนเองและสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข ซึ่งจะ使人มีอายุยืนยาว สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข สร้างสรรค์ประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัวและสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

2) ความรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการยกระดับความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เพราะความรู้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของคนให้มีทักษะความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่คนเราจะมีความรู้ได้นั้น จะต้องได้รับการศึกษา การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างโอกาสและพัฒนาสติปัญญาและกระบวนการการเรียนรู้ของคนให้สามารถ “คิดเป็น ทำเป็น” เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองและใช้ประสบการณ์ ศักยภาพ และทักษะของคนให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการกิจในสังคมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

3) ชีวิตการทำงาน เป็นปัจจัยกำหนดความอยู่ดีมีสุขของคน นอกจากจะต้องมีสุขภาพอนามัยที่ดีได้รับการศึกษาแล้ว การทำงานจะเป็นที่มาของรายได้และอำนาจซื้อ ซึ่งนำไปสู่การสร้างความสำเร็จและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การมีงานทำที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน มีรายได้

ต่อเนื่อง บ่มส่งผลให้คนเราสามารถดูแลความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวให้อยู่ดีมีสุขได้และยังประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

4) **รายได้และการกระจายรายได้** ความขัดสนในด้านรายได้ในการยังชีพ การมีปัญหาค่าความยากจนที่รุนแรงและความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ในระดับสูง บ่มสะท้อนการอยู่อย่างเป็นทุกข์ในสังคม ดังนั้นความอยู่ดีมีสุขที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอำนาจซื้อเพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ได้มาตรฐาน และการหลุดพ้นจากปัญหาความยากจนและมีการกระจายรายได้ในกลุ่มต่างๆ ในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

5) **ชีวิตครอบครัว** ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่งต่อคนในการดำรงชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัวถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ “ความอยู่ดีมีสุข” ครอบครัวอยู่ดีมีสุขคือ ครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น อบอุ่น อบอุ่น อบอุ่น อบอุ่น มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ลดปัจจัยเสี่ยงของครอบครัว สามารถพึ่งตนเองได้และมีการเกื้อกูลต่อสังคม

6) **สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต** เป็นอีกมิติหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความอยู่ดีมีสุขสภาพแวดล้อมที่ดีบ่มส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี เอื้อต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคม การมีสภาพแวดล้อมที่ดีหมายความว่าความรวมถึงการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง การได้รับบริการสาธารณสุขที่พอเพียง และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกื้อกูลคุณภาพการดำรงชีวิตให้เกิดการความอยู่ดีมีสุขของคน

7) **การบริหารจัดการที่ดีของรัฐ** ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ มีการดูแลคนในสังคมให้มีสิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิตมีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบภาครัฐ ได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันตามกฎหมาย และรัฐกับประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นำไปสู่สังคมที่คนในสังคมจะอยู่ดีมีสุขตลอดไป

2.2.2 แนวคิดองค์กรแห่งความสุข (Happy Workplace)

ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ (2551 อ้างถึงใน เศรษฐภูมิ วรรณไพศาล, 2552:17-18) กล่าวว่าสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนทำให้มนุษย์ขาดหลักยึดในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง คนทำงานส่วนใหญ่เชื่อว่าการมีความสุข คือการมีเงินทองมากๆ โลกวัตถุนิยมทำให้คนทำงานทุกวันนี้ทำงานหนักมากขึ้น จนขาดการใส่ใจกับสุขภาพของตัวเอง ขาดการเอื้อเพื่อแผ่ต่อสังคม

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่..... - 7 พ.ย. 2555.....
เลขทะเบียน..... 250684

รอบข้าง จนนำไปสู่ปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคม สิ่งเหล่านี้เกิดจากการขาดคุณภาพชีวิตที่ดี หรือการขาดความสุขในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตัวเอง ด้วยเหตุนี้แนวคิดองค์กรแห่งความสุข จึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยให้การดูแลเอาใจใส่ และจัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้เอื้ออำนวยแล้วเกิดการ ทำงานอย่างมีความสุข รวมถึงการจัดระบบสวัสดิการที่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ตลอดจนการปลูกฝังการทำประโยชน์ให้สังคม อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดองค์กรแห่งความสุข เป็นเครื่องมือการบริหารจัดการองค์กรเพื่อความยั่งยืนอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การสร้างความสุขในที่ทำงาน แต่หมายถึงความสุขรอบด้านทั้งในที่ทำงาน และความสุขจากการใช้ชีวิต เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน

นอกจากนี้ โลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกวัน อาจส่งผลให้คนเราไม่มีความสุข รวมถึงองค์กรไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก หากเจอการเปลี่ยนแปลงย่อมได้รับผลกระทบทั้งสิ้น เพราะความจริงทุกวันนี้ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม เป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ ต้องปล่อยให้ เป็นไปตามวิถีทางเมื่อมันเกิดขึ้นแล้ว จะทำอย่างไรให้อยู่กับความเปลี่ยนแปลงนั้นได้ คนที่อยู่อย่างมีความสุขได้ คือคนที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและอยู่กับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ โดยเห็นได้อย่างชัดเจนที่ทุกวันนี้มนุษย์ไม่สูญพันธุ์ เพราะมนุษย์มีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกัน หากองค์กรจะอยู่รอดได้ องค์กรต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับสภาพให้อยู่กับการเปลี่ยนแปลงนั้นเช่นกัน ดังนั้นสิ่งที่องค์กรต้องการมากที่สุด คือ องค์กรมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์ได้อย่างชัดเจนว่าคนจะมีอนาคตหรือไม่ โดยมีการเปรียบองค์กรในยุคใหม่ว่าต้องทำให้เหมือน “หมี” ที่พร้อมจะก้าวกระโดดอยู่ตลอดเวลา คนในองค์กรก็เช่นเดียวกัน ต้องพร้อมที่จะกระโดดจากรูปแบบเก่าไปสู่รูปแบบใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์กรที่มีความสุขจะต้องประกอบไปด้วยหัวใจสำคัญหลายประการ คือ การทำงานเป็นทีม (teamwork) การมีความสุข (happy) มีความคิดสร้างสรรค์ที่นำไปสู่ความก้าวหน้า (creativity) เพราะหากองค์กรนั้นๆมีคนทำงานด้วยความสุข ก็จะส่งผลให้คนในองค์กรมีความเป็นมืออาชีพในงานของตน มีครอบครัวที่อบอุ่น มีความเอื้อเฟื้อต่อสังคมรอบข้าง มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี จนมีความมั่นคงในชีวิต สิ่งแรกที่ตามมาคือ คนมีความสุขในการทำงาน คนในองค์กรมีที่ทำงานน่าอยู่ จะส่งผลให้ที่ทำงานเหมือนบ้านหลังที่สอง สภาพแวดล้อมในที่ทำงานดี มีความสะอาดตา สะอาดใจในที่ทำงาน ปัญหาความขัดแย้งในที่ทำงานลดลง สิ่งที่สองที่ตามมาคือ คนรักองค์กร

เหมือนกับรักบ้านของตัวเอง และสุดท้าย หากองค์กรมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะส่งผลให้คนในองค์กรมีความสามัคคี เกิดความร่วมมือเอื้ออาทรต่อกัน สิ่งที่สามที่ตามมาคือ การทำงานเป็นทีม ด้วยเหตุนี้ นายแพทย์ชาญวิทย์จึงมองว่า ความสุขในองค์กรจะเกิดขึ้นมาได้ต้องเริ่มจากการสร้างความสุขให้เกิดขึ้นกับคนก่อน โดยใช้แนวคิดและหลักการสร้างองค์กรแห่งความสุข แบบความสุข 8 ประการซึ่งโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ได้กำหนด ตัวชี้วัดความก้าวหน้าของมนุษย์ เรียกว่าความสุข 8 ประการ ได้แก่

- 1) ความสุขทางกาย ซึ่งเป็นความสุขที่เกิดจากการที่มีสุขภาพดี แข็งแรงทั้งกายและใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรู้จักใช้ชีวิตเป็น สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่
- 2) น้ำใจงาม ความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกันและกัน ในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะคนเราอยู่คนเดียวในโลกนี้ไม่ได้ ต้องรู้จักแบ่งปันอย่างเหมาะสม
- 3) ทางสายกลาง ต้องรู้จักการผ่อนคลาย ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน หรือการใช้ชีวิต ต้องนำทางสายกลางมาใช้ ต้องรู้จักการปล่อยวาง เพื่อไม่ให้รู้สึกกดดันมากเกินไป
- 4) พัฒนาสมอง ความสุขจากการได้เรียนรู้ พัฒนาสมองตัวเองจากแหล่งต่างๆ จะนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพและส่งผลต่อความก้าวหน้าในการทำงาน
- 5) การมีคุณธรรม อันเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม ความสุขของคนทำงานเกิดได้จากธรรมะ จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ทุกคนที่องค์กร. ที่องค์กรควรจะมีซึ่งคุณธรรมดังกล่าว
- 6) รู้จักใช้เงินให้เป็น สามารถจัดการรายรับรายจ่ายของตนเองได้ มีเงินรู้จักเก็บรู้จักใช้ เป็นหนี้ให้พอดี มีชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง
- 7) สร้างความสุขจากครอบครัวที่ดี ครอบครัวที่เข้มแข็งย่อมเป็นครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง ก่อให้เกิดกำลังใจที่ดีในการทำงาน เหมือนเป็นภูมิคุ้มกันที่ช่วยให้เผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต
- 8) ความสุขที่เกิดจากสังคมที่ดี สังคมที่ดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อสังคมนั้นมีความรักความสามัคคี เอื้อเฟื้อต่อคนในชุมชน คนทำงาน

โดยความสุขทั้ง 8 ประการสร้างได้เพื่อให้เกิดความสุขที่ใหญ่ที่สุด คือ การสร้างความสุขในที่ทำงาน เมื่อสร้างสุขในที่ทำงานแล้ว ความสุขที่เกิดจากการดำรงชีวิตที่เหมาะสม มีผลงานที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดี เกิดความรู้สึกรักคุณค่าต่อองค์กร มีความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานและผู้บริหารที่ดี มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น มีความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ก่อให้เกิดแรงงานที่มีคุณค่าของประเทศ

2.2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตานาด อินทะเล (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย อำเภอเกาะขาว จังหวัดพังงา วัดดูประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษา และวัดระดับความสุขของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งผลกระทบต่อความสุขของประชาชน 3) เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางการพัฒนาในการสร้างความสุขให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการออกแบบสอบถามประชาชน โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขาว อย่างน้อย 1 ปี การกำหนดตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane จึงได้จำนวนตัวอย่าง 346 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for window สถิติพื้นฐานที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขาวน้อย อำเภอเกาะขาว จังหวัดพังงา อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านชีวิตครอบครัว อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการมีรายได้ และการกระจายรายได้ ด้านการมีงานทำอย่างทั่วถึง และด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการมีสาธารณูปโภค ด้านความรู้ และการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการที่ดีทั้งภาครัฐ และเอกชน เมื่อเฉลี่ยในภาพรวม แล้วระดับความสุขของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

สาธินี เทพสุวรรณ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คำนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมของคนไทย มีวัดดูประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับการหาดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมในเชิงภาวะวิสัย 2) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ และกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มที่ไม่ใช่เกษตรกร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุขเชิงอัตวิสัย (Subjective Well-being) และเชิงภาวะวิสัย (Objective Well-being) วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัยบูรณาการเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วมในภูมิภาคตะวันตก: การพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข พ.ศ.2548 ในจังหวัดชัยนาท ของสถาบันวิจัยประชากร และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,838 คน ในการประเมินระดับความอยู่ดีมีสุขของประชาชน มีวิธีการวัดอยู่ 2 ประการ คือ ความอยู่ดีมีสุขเชิงอัตวิสัย และความอยู่ดีมีสุขเชิงภาวะวิสัย ซึ่งองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการวัดความอยู่ดีมีสุขเชิงภาวะวิสัยมี

ทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในสังคม 3) ด้านครอบครัว 4) ด้านสุขภาพอนามัย 5) ด้านวัฒนธรรม และความเชื่อ 6) ด้านการศึกษา สำหรับการหาความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุขในเชิงอัตวิสัย และภาวะวิสัยจะใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 คะแนน ผลการศึกษาพบว่า คำนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิงกลุ่มอายุ 20-39 ปี สูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ และกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช่เกษตรกร ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุขแต่ละประเภท พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และการสร้างดัชนีความอยู่ดีมีสุขโดยการให้ค่าถ่วงน้ำหนักต่างกันจะมีผลทำให้ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมสูงขึ้นกว่าการถ่วงน้ำหนักเท่ากัน ทั้งนี้เป็นเพราะการถ่วงน้ำหนักดังกล่าว เป็นการถ่วงน้ำหนักจากการให้ประชาชนลำดับความสำคัญของเหตุผลที่ก่อให้เกิดความสุขด้วยตนเอง ดังนั้นการกำหนดนโยบายเพิ่มความสุขของประชาชนควรคำนึงถึงความเห็นของประชาชนเป็นหลัก

เรียงชัย ต้นสุชาติ และชรรณชนก คำแก้ว (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ดัชนีความสุข และความอยู่ดีมีสุขของสมาชิกชุมชนในมูลนิธิโครงการหลวง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงดัชนีชี้วัดความสุขและความอยู่ดีมีสุขในระดับบุคคล ประเมินความสุข และความอยู่ดีมีสุขในระดับบุคคลจากดัชนีชี้วัด และจากการประเมินด้วยตนเอง และวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดความสุขและความอยู่ดีมีสุขของสมาชิกชุมชนในมูลนิธิโครงการหลวง วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างสมาชิกโครงการหลวงจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ป๋อนหลวง และทุ่งหลวง จำนวน 469 ตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิธีการทางเศรษฐมิติ เนื่องจากลักษณะคำตอบเกี่ยวกับการประเมินความสุขของตัวอย่างมี 5 ทางเลือก และอยู่ในลักษณะเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนั้นการศึกษาหาความสัมพันธ์จึงใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ คือ แบบจำลองโพรบิตแบบเรียงลำดับ (Ordered probit model) จากนั้นคำนวณหาผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal effect) ผลการศึกษาพบว่าดัชนีความสุข และความอยู่ดีมีสุขประกอบไปด้วย 8 หมวดคือ เศรษฐกิจ ครอบครัว สุขภาพ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สวัสดิการสังคม และธรรมาภิบาล โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้น้ำหนักดัชนีชี้วัดหมวดเศรษฐกิจมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างทางด้านชนเผ่าพบว่า ชนเผ่ากะเหรี่ยงและม้งจะให้ความสำคัญกับครอบครัวมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากชนมูเซอ และลือซอที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจมากที่สุด โดยความสุขเฉลี่ยที่ได้จากตัวชี้วัด และการประเมินด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้จาก

การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดความสุขในแต่ละระดับด้วยแบบจำลองแบบโพรบิตแบบเรียงลำดับ พบว่า ศักดิ์นิยมครอบครัว สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมมีนัยสำคัญทางสถิติ

เชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความสุข กรณีศึกษากลุ่มแรงงานตัดเย็บของบริษัท ภัทยาลำพูน จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสุข ในทรนณะกลุ่มตัวอย่างแรงงานตัดเย็บของบริษัท ภัทยาลำพูน จำกัด ในเรือสหพัฒน์ วิธีการศึกษาโดยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแรงงานจำนวน 500 ตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของกลุ่มแรงงานตัดเย็บบริษัท ภัทยาลำพูน จำกัดด้วยการคำนวณผลโลสแคว้แบบโลจิท (Logit model) ด้วยเทคนิควิธีวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum likelihood: MLE) และเทคนิควิธีวิเคราะห์ส่วนเพิ่ม (marginal effects) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของกลุ่มแรงงานแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มปัจจัยแรงงานที่มีความสุขเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ขึ้นไป ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา และปัจจัยด้านการสมรส กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มปัจจัยแรงงานที่มีความสุขเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ขึ้นไป ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีเงินใช้สอยอย่างคล่องมือในแต่ละเดือน และปัจจัยการมีบัตรประกันสังคมของแรงงาน และกลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มปัจจัยแรงงานที่มีความสุขเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 5 ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในองค์กร

รังสรรค์ ภิรมย์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชากรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยการศึกษาวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม 2) เพื่อศึกษาระดับความสุข จากตัวชี้วัดความสุขของประชากร 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสุขของประชากร โดยทั้ง 3 วัตถุประสงค์ศึกษาจากประชากรอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยข้อมูลที่ใช้ศึกษา เป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้มาจากการออกแบบแบบสอบถามประชากรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 150 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้โลสแคว้ในการทดสอบ ผลการศึกษาพบว่าในระดับความสุขโดยรวมทั้ง 8 หมวดของประชากรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีความสุขในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสุขกับระดับความสุขในหมวดต่างๆ โดยใช้การทดสอบแบบโลสแคว้พบว่าสถานภาพสมรสเท่านั้นที่เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ

ระดับความสุข ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เงินออม หนี้สิน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพจาก
การทดสอบแบบโคสแควร์พบว่า เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความสุขของประชากรใน
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่